

Dieck

Advocaat



Biografie

MAARTEN MEIJER

Dit boek is gepubliceerd door

Tirion Uitgevers

Postbus 13288

3507 LG Utrecht

www.tirionsport.nl

 @TirionSport

Omslagontwerp: Anton Feddema

Omslagfoto: ANP

Vormgeving binnenwerk: ZetSpiegel, Best

Foto's binnenwerk: ANP

Vertaling: InAkSie, Ingrid Buthod

ISBN 978 90 4391 596 0

ISBN e-book 978 90 4391 597 7

NUR 491

© 2013 Tirion Uitgevers, Utrecht

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means without prior written permission from the publisher.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

INHOUD

| | |
|--|-----|
| Voorwoord | 5 |
| De Kleine Generaal | 7 |
| Ouders, broers en Rinus Michels | 12 |
| Den Haag – straatvoetbal | 25 |
| Speler en coach | 33 |
| Zomer in Chicago | 41 |
| Bij HFC Haarlem | 47 |
| Teamwork | 56 |
| Voetbal is leven | 65 |
| Wereldkampioenschap 1994 – geen Crujfff, geen Gullit | 71 |
| PSV – Romário, Ronaldo en Hiddink | 81 |
| De Schotse <i>Old Firm</i> en de oranje finale | 89 |
| Een <i>Iron Man</i> met gevoel | 104 |
| Voetbal is business | 111 |
| Euro 2004 en de rol van de media | 123 |
| Internationaal coachen | 135 |
| Zuid-Korea | 142 |
| Dick Advocaat ontmoet Confucius | 154 |
| Tina Turner, Michael Bolton en <i>kimchi</i> | 159 |
| Het WK van 2006 | 165 |
| De Kleine Generaal wordt de Kleine Tsaar | 176 |
| De Advocaatrevolutie | 188 |
| UEFA-kampioen | 198 |
| Een lach en een traan bij Zenit Sint-Petersburg | 214 |
| Dick Advocaat is een Belg | 228 |

| | |
|--------------------------------|-----|
| EURO 2012 | 240 |
| PSV, op herhaling | 255 |
| Curriculum vitae Dick Advocaat | 269 |
| Over de auteur | 271 |

VOORWOORD

Het is niet zo gemakkelijk om een goed beeld te vormen van een publieke persoonlijkheid. Wanneer iemand voortdurend in de media-aandacht staat, is het vaak moeilijk om feit van fictie te scheiden en een juist beeld te krijgen van wie hij precies is. Dat is zeker het geval wanneer iemand in het voetbal werkt, want emoties bij voor- en tegenstanders lopen hoog op in deze business. Dus is het fijn als iemand langskomt die de zaak een beetje rechtzet. Maarten Meijer heeft dat gedaan met zijn heldere biografie van mij. Hij is erin geslaagd een duidelijk beeld te geven van de meer dan vijf decennia waarin ik werkzaam ben in het betaalde voetbal. Ik kan zeggen dat ik mezelf herken in dit portret. Bovendien is het boek goed en kleurrijk geschreven en is de toon is positief; iets wat ik belangrijk vind. Eén doel van voetbal is tenslotte om mensen wat vreugde te brengen in een soms wat harde samenleving. Daarbij moeten zowel de sportieve als menselijke dimensies niet uit het oog verloren worden. Als speler zat ik altijd op de bal. Als trainer heb ik met mijn spelers samen altijd geprobeerd een wedstrijd te creëren waar mensen graag voor naar het stadion komen. Op dezelfde manier hoop ik dat u ook dit boek met veel plezier zult lezen.

Dick Advocaat
Eindhoven, mei 2013

DE KLEINE GENERAAL

KORT VOOR MIDDERNACHT KRIJGT Advocaat op zijn mobieltje een oproep van niemand minder dan Vladimir Poetin. Gezien het tijdsverschil van drie uur genoot de machtigste man van Rusland, samen met veel andere fans van Zenit Sint-Petersburg, van een feestelijke slapeloze nacht. Hij zei in door Advocaat als uitstekend beoordeeld Engels: ‘Ik ben trots op uw prestatie en op wat u hebt gedaan voor het Russische voetbal en voor de sport in ons land. Deze [cup]overwinning is het bewijs van de progressie die het Russische voetbal heeft gemaakt. Vanavond heb ik erg genoten van het spel en de doelpunten. Het hele Europese optreden van Zenit dit jaar was fantastisch.’

‘Nu heb ik bijna alles gewonnen’, straalde de manager van Zenit op de persconferentie na de wedstrijd, terwijl hij een flesje limoensap dronk. Op de vraag of hij niet liever champagne uit de UEFA-cup wilde drinken, bekende hij dat zijn jubelende spelers hadden geprobeerd de drank over zijn hoofd te gieten. ‘Maar ik was ze te snel af,’ voegde hij eraan toe. Hij schiep genoeg in de prestatie dat hij als tweede man in de geschiedenis een Europese trofee naar Rusland had gehaald, iets wat de Russische fans niet was ontgaan.

Wat is het recept van een goede coach? De meesterlijke tactische strategie? De zinderende donderpreek voor de wedstrijd? Niet alle coaches zien in dat ze maar een beperkte invloed hebben op het functioneren van een team; ze zijn verblind door een flinke dosis eigendunk en denken dat ze veel meer te zeggen heb-

ben over de uitkomst van de wedstrijd dan in werkelijkheid het geval is. Journalisten stimuleren zo'n houding door voortdurend te informeren naar de verborgen oorzaak van succes en falen. En dan maken de coaches de cyclus van verwarring compleet door uitvoerige en ingewikkelde verklaringen te geven, in plaats van simpelweg te zeggen dat ze er soms niets van snappen.

Journalisten en coaches kunnen het soms prima vinden als het erop aankomt passende verklaringen te vinden en vaak worden pedante theorieën gepresenteerd op basis van abstracte waarden als 'de sfeer van de dag' of 'een goed gevoel'. De absolute waarheid bestaat niet in het voetbal. Dat maakt het zo onvoorspelbaar en fascinerend en tegelijkertijd maakt dat de taak van een coach zo lastig. Uiteindelijk wordt de coach verantwoordelijk gehouden. Als de resultaten slecht zijn, wordt hij vaak ontslagen. Het is lastig precies de invloed te bepalen die de coach op de wedstrijd heeft, maar op de een of andere manier doet de ene coach het veel beter dan een andere onder vergelijkbare omstandigheden.

Dick Advocaat heeft zijn deel aan kritiek moeten incasseren, vooral in Nederland. Hollanders hebben immers min of meer het gevoel dat zij het spelletje hebben uitgevonden, waarschijnlijk doordat, het moet gezegd, ze er vrij goed in zijn. Maar omdat ze denken de ultieme connaisseurs van het voetbal te zijn, voelen ze zich ook gerechtigd om iedereen – speler of coach – te veroordelen die niet precies aan hun verwachtingen voldoet. Onder deze critici zijn diegenen die denken dat Advocaat gewoon 'geluk' had toen hij, pas 37 jaar oud en met weinig ervaring als coach, werd benoemd als assistent van Rinus Michels, de 'Generaal' en de 'Godfather' van het Nederlandse totaalvoetbal. Misschien had hij ook geluk. Of misschien had Michels met zijn roofvogelblik uitzonderlijke kwaliteiten ontdekt die anderen gewoon niet konden zien. Wat de waarheid ook is, dit 'mazzeltje' deed de carrière van Advocaat als coach veel goed. De jaren dat hij samenwerkte met Michels verfijnden de aangeboren talenten en bijzondere vaardigheden van de jonge Advocaat zodanig dat hij een autori-

teit werd in de voetbalwereld, erkend tot ver buiten de grenzen van Nederland; of misschien vond hij wel meer erkenning buiten de landsgrenzen dan erbinnen.

Ik heb dit boek geschreven om twee redenen. Ten eerste om de man Dick Advocaat toegankelijker te maken. Men heeft hem verweten dat hij zijn privéleven overdreven heeft afgeschermd en moeilijk is om mee te praten. Ik wil hier de menselijke dimensies van Advocaat beter bekend maken onder voetbalfans en andere belangstellenden. Ik heb het boek geschreven om te laten zien waardoor deze tamelijk kleine en hard ogende kerel overal waar hij komt de boel in beroering lijkt te brengen – in goede en in kwade zin. En waarom krijgt hij iets voor elkaar waar anderen faalden? In welk opzicht is hij een ‘typisch Hollandse’ coach en in welk opzicht niet? Kan er überhaupt iets geleerd worden van zijn coaching en manier van leidinggeven, zodat dit met succes kan worden toegepast door collega’s?

Ik heb de archieven van voetbalclubs doorgespit, me een weg gebaad door stapels stoffige voetbalstatistieken van weleer, tot ik stuitte op een paar juweeltjes van een zeldzame biografische schoonheid. Ik heb persoonlijk mensen geïnterviewd die Advocaat kennen of gekend hebben als pupil, vriend, buurman of collega. Ik heb Advocaats geboortestad Den Haag bezocht en over de gewijde grond gelopen van de club waar hij als jongetje speelde. Ik ben naar steden gegaan waar hij gewoond of gewerkt heeft en waar ik vriendelijke voormalige burens en teamgenoten heb ontmoet, die allemaal graag wilden praten; als iemand bekendheid krijgt, is ineens iedereen een ‘deskundige’ op zijn gebied en er moest wel enig kaf van het koren worden gescheiden.

Het tweede doel van het boek is te laten zien hoe het trainerschap à la Advocaat is ontstaan. Advocaat is misschien meer dan enige andere beroemde Hollandse coach een man van de praktijk. Dat betekent dat zijn kennis van en inzichten in het voetbalspel voornamelijk voortkomen uit zijn eigen ervaringen. Zijn nadruk op discipline, op hard werken en op teamwork heeft zijn

wortels op de straten en velden waar hij ooit heeft gespeeld. Hij is geen man van de theorie: hij is een nuchtere doener. Dat betekent echter niet dat het hem ontbreekt aan theoretisch inzicht. Integendeel. Iedereen die ooit met hem heeft gewerkt is het erover eens dat hij een bijna bovenmenselijke perceptie heeft van voetbaltactiek. Maar bij Advocaat wordt de theorie altijd gebruikt om de praktische realiteit te ondersteunen – ze mag deze nooit gaan overvleugelen.

Het lijkt geen toeval dat het woord ‘advocaat’ twee unieke en zeer verschillende betekenissen kent. De ene is ‘rechtsgeleerde’ en de andere een ‘sterke zoete likeur’ gemaakt van eieren, brandewijn, gecondenseerde melk en suiker. Advocaat van goede kwaliteit is zo dik, dat je het goedje niet uit een glas kunt drinken maar moet oplepelen, hapje voor hapje. De zoete smaak van de drank is misleidend. Het alcoholpercentage van 14 procent zal de consument zeker niet onaangedaan laten. In zekere zin definiëren deze twee verschillende betekenissen de opmerkelijk uiteenlopende eigenschappen van Dick Advocaat. Enerzijds is hij een persoon die wetten voorschrijft en verwacht dat zijn team zich daaraan zal conformeren – zo niet, dan zijn de consequenties niet mals. De ‘Kleine Generaal’, een bijnaam uit zijn tijd als assistent van Rinus Michels, wil dat het team zich opstelt in een rechte lijn als hij het toespreekt. Anderzijds bezit hij het vuur, de passie die iedereen die effectief anderen leiding wil geven moet hebben om de mensen voor wie hij de verantwoording draagt te inspireren en te motiveren. En het is lastig helemaal tot de bodem van zijn glas door te dringen.

Ik stond vol verbazing langs de zijlijn bij dat grandioze spektakel tijdens het wereldkampioenschap 2002 in Korea en Japan en was overdonderd door de power die de Koreaanse spelers, hun Hollandse coach – Guus Hiddink – en de menigte gepassioneerde in het rood gehulde supporters gedurende het toernooi tentoonspreidden. Naderhand bracht ik enige tijd met Guus Hiddink door in Seoul en bij zijn familie en vrienden in Nederland

– voor een kijkje achter de schermen – en schreef *Guus Hiddink: portret van een supercoach*. Het boek dat u nu in handen hebt, is daar in zekere zin het vervolg op en ontstond toen Advocaat in 2006 aan het roer stond van het Koreaanse elftal. Het is een sympathiek portret, geschreven door een landgenoot, van een zeer effectief maar soms ondergewaardeerd voetbalcoach. Ik hoop dat deze biografie enig licht zal werpen op een intrigerend en inspirerend mens, die opereert in de openbaarheid op een terrein dat meestal meer hitte dan licht genereert en zal helpen de waardering te scheppen die hij al zo lang verdient.

Noot over de taal

De tekst is oorspronkelijk in het Engels geschreven als internationale publicatie. Eerdere uitgaven verschenen in Korea, *Dick Advocaat – Passionate Management*, en in Rusland, *Dick Advocaat – The First Complete Biography*. De tekst was gebaseerd op verschillende bronnen: persoonlijke interviews, ooggetuigenverslagen, archiefmateriaal en berichtgeving uit de media. Doordat deze bronnen een breed spectrum aan talen omvatten (Nederlands, Engels, Duits, Russisch en Koreaans) was het onvermijdelijk dat bepaalde nuances verloren zijn gegaan bij de vertaling. Zo kan een speler in het Engels zijn geïnterviewd door een verslaggever en kunnen zijn woorden zijn afgedrukt in een Russische krant. Het Russische verslag werd dan door de auteur weer in het Engels vertaald en vervolgens weer in het Nederlands. Daarom kunnen de citaten van bepaalde lieden woordelijk enigszins afwijken van wat ze oorspronkelijk hebben gezegd. Toch hebben de auteur en de vertaler zich moeite getroost om ervoor te zorgen dat de woorden op deze pagina's de essentie overbrengen van wat de bronnen trachten weer te geven.



Dick Advocaat voor Roda JC in actie tegen zijn oude club FC Den Haag in het Zuiderpark. Hij wordt aan zijn mouw getrokken door Henk van Leeuwen, 1976.



Advocaat voor FC Utrecht in duel met Erwin Koeman, 1983.



Dick Advocaat tijdens de eerste training van PSV in het voetbal-seizoen 2012-2013. Hij is dan net trainer van de Eindhovense club geworden.



Aanvoerder Mark van Bommel van PSV, PSV-trainer Dick Advocaat, Ajax-trainer Frank de Boer en aanvoerder Siem de Jong van Ajax presenteren de Johan Cruijffschaal tijdens een persconferentie in Zeist voorafgaand aan het duel om de schaal in 2012. PSV zou de schaal veroveren met een eindstand van 4-2.